

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inšerate
sprejema upravnilstvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vseprijemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 227.

V Ljubljani, v petek, 3. oktobra 1902.

Letnik XXX.

Advokatokracija na Štajerskem.

Iz Celja, 2. okt.

Na Stajerskem imamo že imenovane kandidate za slovenske okraje, razven za mesto Maribor. Poglejmo imena: Za mestno skupino Celje kandidira najzvestejši zagovornik kranjskega liberalizma, odvetniški kandidat dr. Karlovšek. Bolj nesrečne kandidate, kakor je ta, bi si naši voditelji ne mogli izmisliti. V celjski okolici kandidirajo odvetnika dr. Dečkota in odvetnika dr. Krašovca.

Za slovenjegraški okraj kandidira naša odvetniška skupina — odvetnika Mayerja.

V ptujskem okraju kandidirajo odvetnika dr. Jurtelo. V mestni skupini Ptuj-Ormož bo baje kandidiral jurist dvorni svetnik dr. Ploj. V ljutomerskem okraju so naprosili odvetnika dr. Rosino, da zopet kandidira. Sedaj še treba, da za mestno skupino Maribor kandidirajo odvetnika, potem bomo Štajerci tako srečni, da bomo za osem odvetnikov šli v volivni boj.

V mariborskem kmetskem volivnem okraju je postavljen kandidat prof. Robič in kmetovalec Roškar, v brežiškem okraju drž. poslanec Žičkar.

Mi na Stajerskem stojimo torej skoro popolnoma v znamenju advokatokracije, predstavljamo — liberalne advokatokracije, kajti vsi navedeni odvetniki so naročniki »Slovenskega Naroda« in tihi ter previdni njegovi somišljeniki. Vkljub temu si bodo zopet mnogi brusili pete za te odvetniške kandidate.

Veliko se je govorilo prej, da nameravajo naši bivši poslanci vsi odstopiti. Kdor jih je poznal, že začetkoma tega ni verjel. Sedaj tega ne bodo verjeli tudi tisti, ki jih še niso poznali.

Geslo naše pa mora biti: Kakor ne more biti pristaš »Stajerčev« zaupnik in zastopnik slovenskega ljudstva, tako tudi ne

pristaš »Slovenskega Naroda«. Kdor hoče kandidirati, odpovej se prej gnilemu »Narodovemu« liberalizmu!

Bilanca odpadnikov za leto 1901.

V Kasselu na Hessenskem se je vršil te dni občni zbor »Gustav Adolfovega društva«, katero si je postavilo posebno ta namen, podpirati in razširjati med avstrijskimi narodi gibanje »Proč od Rima!« in »Proč od Avstrije!«

Ker je potrebno, da vemo natančno, kako se giblje sovražnik, smo zbrali nekaj podatkov iz tajniškega poročila.

Osnednje »Gustav Adolfovo društvo« ima zdaj 1930 stranskih pomožnih društev (lani 1926), ženskih društev je 614 (lani 604). V prejšnjem letu je imelo društvo dohodka 2.479.107 mark (predlanskem 2.170.358 mark). Pomožna društva so imela razpolagati z 1.603.000 markami. Skupno imetje društva znaša zdaj 5.375.000 mark. Po oporokah je podedovalo društvo lani 150.788 mark, predlanskim 259.000 mark.

To so vsekako obilna denarna sredstva. In kako se je z njimi gospodarilo? Z vsoto se so protestantje vrgli na Avstrijo.

V našo državo je vrglo »Gustav Adolfovo društvo« vsega skupaj 11.800.000 mark, lansko leto 664.000 mark. Iz tega denarja je dobilo sredstvo za agitacije 1363 občin. Samo na Češko je šlo 3 milijone mark, lani 264.000 mark. Čez en milijon so dali na Moravo, v Galicijo in Ogrsko.

Seveda se protestantje ne brigajo toliko za verski prosep in razvoj v svojih občinah, katere v verskem oziru vedno bolj razpadajo v indiferentizem, kolikor za to, da bi odtrgali katoliški cerkvi kolikor mogoče udov. In res je bilo v zadnjih letih prestopanje iz vere v vero v Avstriji na dnevnem redu. Vseh prestopov je bilo okoli 30.000. Od teh je pripadlo k protestantizmu do 19.000, h katoličanstvu pa do 8000 prestopov. Če torej primerjamo silovitost agitacije in velikanska sredstva z vspehom, moramo

reči, da to gibanje samo ni dokazalo nič drugega, kakor da protestantizem katoličanstva nikakor premagati ne more. Saj ti, kateri so prestopili iz katoliške cerkve, že davno niso bili njeni, torej ne pridejo v račun izgube. Ravno nasprotno: s svojim izstopom so pripomogli k čiščenju hiše božje.

Pač pa je res, da se je v posameznih krajih, posebno na Češkem, tam, kjer je slabo prekrbljeno za dušno pastirstvo, silno veliko škodovalo. Na Češkem je mnogo krajev, ki so na nagloma zrasli. Majhna cerkva ne zadostuje potrebam in pri tem še duhovnikov manjka. V takih krajih najrajši začno protestantje z agitacijo. Iz Prusije dobe denar, da sezidajo velikansko protestantsko cerkev in šolo, in naenkrat je »Proč od Rima« v cvetu. Zato bo pa treba od katoliške strani nujno stopiti v obrambo na takih krajih z enakimi sredstvi.

V zadnjem času je »Gustav Adolfovo društvo« začelo gledati posebno na nemške narode. Začela se je agitacija »Proč od Rima« tudi med Slovani in Mažari. Skupno so dobili nemški narodi za odpad 3.900.000 mark (lani 250.000). V tej svoti so tudi podpore, ki jih dobivajo med Slovenci protestantje in liberalci za svojo agitacijo.

Treba torej biti na straži! Bati se nam ni te agitacije, ako storimo svojo dolžnost, saj je duševna sila katoličanstva mnogo večja od krivoverske. A pri tako ogromnih denarnih sredstvih nam sovražnik vendar lahko prizadene marsikako škodo, če se ga ne obranimo.

Sicer pa upamo, da bo ta religiozna agitacija s časom sama umrla vsled — nereligioznosti svojih agitatorjev.

Kaj pa potem?

Avstro-ogrška nagodba ter avtonomni carinski tarif bota torej kmalu rešena od strani avstrijske in ogrske vlade, če se danes ali jutri ne pojavi kaka nepričakovana ovira, in takoj prve dni državnoborskega zasedanja predloži Koerberjeva vlada poslan-

ski zbornici cel načrt. Koerber želi, da se vsaj avtonomni carinski tarif reši še do novega leta, ker nikakor ne bi rad, da bi se morale za eno leto podaljšati trgovinske pogodbe z zunanjimi državami. Pravočasna rešitev te važne zadeve je pa odvisna, kot znano, edinole od mirnega dela v parlamentu, in to mirno delo vsaj sedaj še ni zajamčeno. Načrt bo mogel Koerber izvesti le v tem srednjem slučaju, če zadovolji češke poslance, a si obenem ne nakopje nejevolje na nemški strani. To pa je v sedanjih razmerah naravnost izključeno in ministerski predsednik bo imel res posebno srečno roko, če se bo mogel sredno rešiti iz sedanje zagate.

Vsled tega se peča časopisje že sedaj z vprašanjem, kaj se zgodi v slučaju, da Koerberju izpodleté vsi načrti. Na to odgovarja dopisnik praške »Politike« po razgovoru z nekim vplivnim politikom mej druidim sledeče: Nagodba se v tem slučaju dekretira vsekako s § 14, ki bo potem v vseh zadevah nadomeščal parlament. Ker se pa Koerberjev kabinet z ozirom na izjave proti § 14 ne bo mogel posluževati tega orožja, se bo moral umakniti uradniškemu ministerstvu. Na sestavo parlamentarnega, strankarsko-politiškega ministerstva nikakor ni misliti. Desniški kabinet je pokopan s Thunom-Kaizlovim ministerstvom, na liberalno ministerstvo pa itak nihče več ne misli. O takem ministerstvu se je baje vladar izjavil, ko mu je nekdo avtoval sestavo liberalnega kabineta: »Za take eksperimente sem pa že prestar!« Mogoče je torej edinole še strogo uradniško ministerstvo, ki bo izvedlo, česar Koerber ne more. — Tako informator praškega lista. Drugi viri pa zopet nočejo nič elišati o § 14 in uradniškem kabinetu. Pravega odgovora na gorenje vprašanje torej nihče ne vé.

Deželnozborske volitve na Moravskem.

Kandidatje za bližnje deželnozborske volitve se objavijo oficielno še le danes oziroma v nedeljo, ker se glede nekaterih kan-

LISTEK.

Iz Tržiča črez javorniško sedlo na Grintovec.

(Konec.)

Tako smo šli nekaj časa po skalovju, nekaj časa po snegu do Mlinarjevega sedla 2242 m, torej približno tako visoko, kakor je Stol, najvišji hrib v Karavankah. Sedlo seveda ni tako, kakor si jih navadno predstavljamo, same skale in pečine vidiš, tu in tam kak varen prostorček, kamor smo spravili svoje trudne ude. Nahrbtniki so se odprli, usta so zazevala, globoki vzdihli so se čuli, zatem hlastno cmakanje, požirki — in zopet vse tiho je bilo. Kakor po navadi sem prišel tudi sedaj jaz zadnji na vrsto, rekli so, zato, ker sem nosil. Ko smo uničili prvo piščet in nekoliko svinjskih reber ter pokusili vodeno slivovko in slastni brinjevec, zložil sem ostanke zopet nazaj v nahrbtnik in zaupil: Avanti! Moji tovariši me niso čuli. Sladki Morfej jih je toliko časa obletaval, da so popolnoma pozabili na vzvišeni cilj današnjega dne in se podali v njegovo varstvo. Kaj sem hotel, zlezal sem na rob neke skale ter začel gledati okrog,

gledati na našo ljubo kranjsko zemljo. Tu se namreč zavije steza, ki nas je doslej vedno vodila po Koroškem, na kranjsko stran, in odpre se ti pogled na tvojo domačijo. Žalostne misli so me obšle, mislil sem na ljuti boj, ki vihra pri nas in nas mori veliko bolj, kakor najgrozovitejša vojna. Prosil sem Boga, naj se nas usmili in nas ne da v roke sovražnikov. Nekoliko časa sem bil tako zatopljen v svoje misli, nazadnje se mi je pa spanje svojih tovarišev le predolgo zdelo, glasno sem zaukal. Vsi prestrašeni so poskočili kvišku, meli si oči in si drgnili zaspale kosti. Nazadnje so vendar spoznali, da moramo iti naprej.

Po potu smo se dobro zabavali in skoro nismo vedeli, kdaj smo prišli na vrh. Veter je ponehal, megla, ki se pogosto okoli sedme ure podiyo okoli vrha, so se poizgubile, veselo je zaoril trikratni hura, da smo se komaj držali na nogah.

Gospod Zarnikov nas je opozoril, da se moramo zahvaliti Bogu, ker smo srečno prišli na vrh. Molili smo angeljevo češčenje in zapeli psalm: Benedicite montes et coles Domino. Veličastno je, moliti visoko gori nad drugimi ljudmi, čutimo se vzvišene nad nizkost sveta.

Grintovec je visok 2559 m, najvišji vr-

hunec v kamniških planinah. Ima zelo lep razgled. Triglavsko skupino smo videli vso, v vsej krasoti se nam je nudi naš velikan, lep in majestetičen, kakor kralj planin. Okoli nas so se gorski velikani kar gnetli, Skuta, Rinka, Kočna, vse nas je hotelo videti. Zadovaljni smo bili, zlasti še, ker nam prejšnji dan ni obetal nič dobrega; za nas je bilo kmalu dosti, vsaj za moje tovariše, ki so se vedno suvali okolu mene, ki sem nosil. Razumel sem njih prosee pogleda, dal sem jim, kar sem imel, in dobro smo se imeli. Videli smo, da je vendar najbolje, ako skup držimo, naredili smo mir in ga pokrepili z ostanke slivovke.

Na vrhu smo ostali dobro uro, potem smo jo pa vrezali naprej. Pot, ki pelje od tu do Cojzove koče in naprej do Kamnika, ni za turiste, ampak za vse ljudi; tako smo srečali ne daleč od vrha patra frančiškana, ki je šel na vrh; neki kmet se je pozneje izrazil, da si upa pripeljati kravo na Grintovec, kar smo mu drage volje verjeli. Cojzova koča je nemška in gleda z visočine 1800 m doli v nižavo, pri njej se združita dve stezi, jedna iz Kokre, druga iz Kamnika in peljeta potem skupno na vrh. Do koče hodiš skoro vedno po travi ali po neposebno robatem kamenju, nadalje pa za-

četkoma po kamenju, potem pa skozi gozd po mehkem listju.

Akoravno sem mislil, da nam bo šlo po tej zložni poti od zdaj naprej vse po sreči, sem se vendar bridko varal. Gospod Zarnikov je bil menda prevzet, ker je došel na vrh tako brez vsake neprilike, zato je mislil, da lahko dela, kar hoče, pa ni mu šlo. Zdravko ga je zapeljal. Mimogrede povem, da se je Zdravko pokazal sedaj res v lepi luči, kot turist namreč, izvrstno se je držal in letel, da so zajci kar užesla privzdigovali, strmčoh nad toliko predrznostjo. On je zapeljal torej gospoda Zarnikovega. Ne mnogo pod vrhom razprostirala se je obširna plast lepega snežeca, zapeljivega snežeca. Zdravko je prijel za palico in zletel po strmem snegu navzdol, da so mu peresa na klobuku kar kvišku zlezla, kajti takega junaštva še niso bila opazila na njem, kar jih je nosil. Gospod Zarnikov, videč ta polet, si misli: Kar drugi lahko storé, tudi jaz lahko storim, prime za palico in zdrči po snegu. Kmalu se ni videlo, kdo je spredaj, palica ali on, tako je šlo hitro Naenkrat vidimo palico samo drčati naprej, gospoda pa mahati z rokami in se loviti po skalah, ki so stale v snegu poleg njega. Globoke rane so pričale ljudem v nižavi,

56 46 2

didatur se vrše pogajanja mej tremi češkimi strankami, vendar so za kmečke občine in deloma tudi za mestno skupino že znani večinoma vsi kandidati. V kmečkih občinah si mladostniki kaj malo upajo blizu. Imenovali so sicer nekaj protikandidatov, ki pa imajo zelo malo upanja na zmago. Glavni plen si bota delili edinole staročeška ter nova čila katoliško-narodna stranka, ki je imenovala že sedaj vse svoje kandidate v osemih občinah, glede treh se pa vrše še pogajanja mej njo in staročeško stranko. Katoliško-narodni kandidati so mej drugimi: Stojan, ki kandidira v dveh okrajih, dr. Koudela za brnko okolico, župnik Sevdik, veleposestnik grof Seilern, nadinženir Pallat ter več kmetov. — V mestni skupini bo katoliško narodna stranka postavila protikandidate povsod ondi, kjer bo nastopil zagrizen mladočeški liberalci, le v Mor. Krumavi bo nastopil skupni kandidat vseh treh strank. V slučaju ožjih volitev bodo katol. narodni volivci podpirali Staročehe.

Kongres francoskih rudarjev.

Javili smo že na kratko, da je osrednji odbor francoskih rudarskih zvez sklenil, da se prične v kratkem glavna stavka vseh francoskih rudarjev. Ta sklep ni bil sicer soglasen, vendar se gotovi baroni opravičeno boje, da se ustavi delo v vseh premogovnikih in rudnikih. Pričetek splošne stavke je odvisen sedaj samo še od odgovorov na razne okrožnice, ki jih je te dni razposlal osrednji odbor. Delavske zahteve tokrat ne obsegajo točke o povišanju plače, marveč zahteve se stavijo edino le na parlament in vlado. Zahteva se: osemurni delavnik, zavarovalnice in plačilni minimum. V spomenici na vlado se glasi mej drugim: »Upamo, da bo ministerstvo delovalo z vsemi sredstvi na to, da se ugotovi našim zahtevam, kajti v nasprotnem slučaju bomo sami storili korake, ki nas bodo dovedli do zaželenega cilja. Obenem naznanjamo, da smo v tem oziru vsi edini.« — Čas za pričetek stavke kajpada še ni določen, vendar se splošno sodi, da se ne prične pred sestankom parlamenta. Gotovi baroni se pričetka stavke silno boje, ker se njih časopisje v enomer peča s tem vprašanjem, in radi bi pritiskali na vlado, da izpolni delavske zahteve, ko bi ne bilo vmes nekaj takih, ki se dotikajo tudi njih žepov.

Gibanje v Makedoniji.

Glasom poročil iz Beograda vlada v vilajetu Monastir zopet popolna anarhija. Poleg običajnih vataških in roparskih tolpe se snujejo sedaj še čete dosedaj mirnega prebivalstva ter pridejo opetovano v dotiko s turškim vojaštvom. Najnevarnejša pa je anarhija v turški armadi sami. Castništvo v velikem številu odreja vsako pokorščino, ker že zopet zaman čaka na izplačanje večmesečne plače. Da v takih razmerah ne more biti vgladna disciplina ostalega vojaštva, je umevno samo po sebi. Prišlo je že do mnogih večjih in manjših bojov, v katerih je bilo ubitih več mož domače armade. — Prihodnjo nedeljo se vrši v Beogradu makedonski sestanek, na katerem bodo vo-

da je bil res na Grintovcu. Midva z Ivanom sva nabrala nekoliko planinskih rož v namen, da se izkaževa, kje sva bila, kar so pričali tudi izgubljeni žebli na naših čevljih. Zopet sva bila prijatelja in šele pri izviru Bistrice sva se zopet razprla. On je rekel, da imajo tu dobro vino, jaz, da ne.

Izvir Bistrice in ugodnosti pri njem so vsakomu dobro znane, zato se ne bodemo mudili mnogo tu in šli skozi hladen gozd in po ravnem polju naprej v Kamnik. Mesto je že počivalo, ko so doneli naši težki koraki po njem. Vsprejela nas je gostoljubna hiša Zdravkovega strica, kjer so nam dobro postregli.

Nadaljnega popotovanja ne bom opisoval; vsakdo ve, da se po nižavi ne vidi mnogo, tudi nimajo ti ljudje skoro nobene smisla za hribohodstvo. Omenim naj samo trg Mengiš, kjer nam je ostal učitelj v dobrem spominu. V Komendi smo se radovali nad gostoljubnostjo gospoda kape-lana in postrežljivostjo gospoda župnika, v Zalogu pa nad izrednim secesijonističnim ukusom nekdanjega gospoda lomeškega kurata.

ditelji odločno protestirali proti popolni brezbratnosti evropske diplomacije napram nevarnim pojavom na Balkanu.

Iz brzojavk.

Nagodbene konference so bile včeraj zaključene na Dunaju, a sporazumljenje mej vladama se še ni dognalo. »Bud. Corr.« namreč dementira vesti dunajskih listov o sklepu nagodbenih konferenc ter izjavlja, da se konference prihodnjo nedeljo nadaljujejo v Budimpešti. — Mandat odložil je član konservativnega veleposestva Papstmann. Mesto njega bo bržkone kandidiral grof Taaffe, sin bivšega ministr. predsednika. — Mestni svetnik Kaufmann, ki ga nemški cesar ni potrdil za prvega podžupana berlinskega, je včeraj umrl. — Poostrenje zakona o združevanju. »Matin« potrja, da hoče vlada začetkom zasedanja zbornice poslancev predložiti predlog, ki spopolni znani »društveni« zakon in poostri kazenska določila proti kongregacijam. — Nemški carinski tarif stopi v veljavo najpozneje 1. januarja 1905. Komisija je včeraj završila svoje delo. — Grški parlament razpuščen. Uradni list objavlja razpuščaj zbornice. Nove volitve se vrše 30. novembra.

Dekanijska papeževa slavnost v Radovljici.

S ponosom zre radovljiška dekanija na papežovo 25 letnico, ki se je vršila 28. septembra v Radovljici. Nihče nam pač ne bo ugovarjal, ako trdimo, da je bilo še pred par leti kar naravnost nemogoče prirediti kaj podobnega, kar smo gledali dné 28. t. m. v Radovljici. Tu vam je bila zopet po preteku par stoletij po tisočih vernikih in njih dušnih pastirjih enkrat zbrana nekdanja starodavna radovljiška mati fara, ki je obsegala vso sedanjo dekanijo. Kakor zveste dobre hčerke prihitile so posamne fare, lepo organizirane tako v verskih, kakor v izobraževalnih in obsekoristnih svetnih družbah, da pozdravijo svoj mater faro, da se ž njo vred poklonijo evharističnemu Bogu in se radujejo redkega jubileja sv. očeta. Ko smo zrli te množice, klečeče pred Najsvetejšim, ko smo slišali njih molitve, začela so nam hitreje utripati srca in nade na lepšo in boljšo bodočnost našega ljudstva nam je sijala. Radovljiška dekanija je in ostane neomajana trdnjava katoliško-narodne stranke. Kako smešno je žuganje nekega blejskega liberalca v »Slov. Narodu«, da nas bodo v par letih poslušale samo stare ženičel in če pokupite na tisoče »Narodovih« člankov, »Klerikalizem in še to in ono«, našega ljudstva nam ne vzamete. Dokaz za to vam bodi impozantni pojav katoliške zavesti, dekanijška slavnost papeževa 25 letnice v Radovljici, katera ostane z zlatimi črkami zapisana v kroniko našega okraja.

Radovljica se je praznično odela ta dan. Vse mesto v zastavah! Zdelo se nam je, kot da je mesto komaj čakalo prilike, da pokaže zopet enkrat staro, dobro, katoliško jedro. Celó z dveh trgovin g. Fürsagerja sta plapolali dve zastavi na čast sv. očetu; pričakovali bi bili na drugo »Slov. Narod«. Tudi s starodavnega gradu, sedeža c. kr. uradov, je vihral mogočni cesarski prapor v znamenje, da tudi c. kr. uradniki čutijo z narodom, da jih navdaja isti čut spoštovanja in udanosti do papeža-kralja, kot njih gospodarja, presvitega cesarja, za katerega služabnike se štejejo z opravičenim ponosom.

Cerkvena slavnost se je pričela ob deveti uri z izpostavljenjem Najsvetejšega. Ob 10. uri je imel govor čast. gospod župnik Sinkovec. Vsebinska premišljenega govora je bila: Kristus v presv. Rešnjem Telesu — naš kralj, naša edina rešitev. — Slovensko sv. mašo je ob asistenci malone cele dekanijske duhovščine daroval preč. gosp. dekan. Tu naj častno omenimo pevskega zbora, ki je pod vodstvom domačega organista g. Pirnata izborno rešil svojo nalogo. — Med pol 12. uro in pol 2. uro molilo se je presveto Rešnje Telo po stanovih. Ob pol 2. uri začela se je molitvena ura za duhovščino s tem, da so se odpele slovesno večernice. Ob pol 3. uri je sledil poljudni govor v. č. g. Jos. Seigerschmida, ki je vernikom temeljito dokazal priučujočnost Gospodovo v presv. zakramentu in slavnosti primerno razkladal resnico, kako nam katoličanom tukaj priučujoči Bog govori skozi svojega namestnika, svetega čuna.

Zunaj cerkve pa so se med tem zbirala mnogobrojna društva z zastavami. Po dohodu vlaka, ki je pripeljal še zadnje udeležence iz Doline, razvrstila se je velikanjska procesija, kakoršne še ni videla Radovljica.

1. Solška mladež pod vodstvom gospoda nadučitelja. 2. Radovljiška, leska in mošnjanska farna bandera. 3. Mestna godba. 4. Gasilna društva: radovljiška, bohinjsko-belansko, gorjansko, jeseniško, brezniško, kamnogoriško, ribenjsko, moš-

njansko in ležansko. 5. Moška svetna društva, Marijine družbe in tretji red: Slovensko katol. društvo za radovljiški okraj, bralno društvo gorjansko, delavsko društvo jeseniško, izobraževalno društvo grajsko, veteransko društvo kranjskogorsko z zastavo, družbe mož in mladeničev iz Mošenj, Gorij, Grada, Jesenice, Kamnegorice in Kroke, tretji red gorjanski s križem. — 6. Marijine deklishe družbe: z Boh. Bele, Koroške Bele, Breznice, Gorjan, Grada, Leš, Lesec, Mošenj, Jesenice, Kamnegorice, Kroke, Ribnega, Zasipla in nazadnje iz Radovljice s prižganimi svečami. 7. Pevski zbor, ki je duhovnikom odpeval litanije presv. Srca Jezusovega in Matere božje. 8. 33 duhovnikov s prižganimi svečami, med njimi vel. gg. M. Seigerschmid, vodja milosrdnic v Zagrebu, in duh. svetnik Fr. Špendal iz Tržiča. 9. Najsvetejša, okoli katerega so svetili meščani. 10. Dostojanstveniki: zastopniki c. kr. uradov, presv. knez Robert Windischgrätz, župani z občinskimi svetovalci in odborniki. Izmed gg. županov so bili navzoči: Kamnogoriški, kroparski, lancovški, ribenjski, mošnjanski, gorjanski in brezniški. Po odbornikih bile so pa zastopane večinoma vse občine okraja, izvzemi štiri. Radovljiškega g. župana poročevalci ni mogel zapaziti med odličnjaki, opravičuje pa ga kolikor toliko njegov lekarski posel. Radi obilne zbrane množice bilo se je namreč bati kake hitre nezgode, zato je gospod moral ostati v lekarni v permanenti.

Pogled na sprevid, ki se je pomikal po razsvetljenem mestu skozi grajski vrt na polje proti Lescam, ostane nam v trajnem spominu; 23. večinoma Marijinih zastav, ki so se vrstile jedna za drugo med blizo 4000 broječo množico, nam je glasno klicalo, da kraljestvo Jezusovo po Mariji, geslo našega prevzvišenega, mogočeno vzhaja v naši dekaniji in da že rodi lepe sadove, a pozivljale so nas tudi k nadaljnjemu delu in trudu za častni in večni blagor dobrega gorenjskega naroda. Za vzorno prireditev cele slavnosti pa iskrena zahvala preč. g. dekanu. Naj ga ta sijajni pojav katoliške zavesti vsposodbujajo, da nadaljuje tako lepo započeto delo katoliške reorganizacije radovljiške dekanije. Mi, njegovi sotrudniki, hočemo neprestrašno odstraniti od njegovi strani, pod njegovim vodstvom!

Vipavska železnica.

Iz Dornberga pri Gorici 1. okt.

Dne 1. oktobra je vendar enkrat po dolgem zavlačevanju bila izročena prometu vipavska železnica. Gradnja te železnice sta bila prevzela, kakor znano, dva žida, katero sta imela dokončati do 1. junija t. l. A ker sta nekam beraško gradila — to vedo najbolj delavci, kako in zakaj — zato se je delo pozno izvršilo in železnica tudi odprla — bolj na tihem.

Ob 5.05 zjutraj je odšel iz Ajdovščine prvi vlak, a bilo ga je teme tako strah, da si ob prihodu na postaje niti žvižgati ni upal; le parkrat je jeknil, in sprevodnik je praznim »vagonom« zaklical v blaženi nemščini »Station N. N. eine minute«. No, praznim vagonom sprevodnik lahko kliče tudi kitajski, če zna, a kadar se bo ljudstvo vozilo, naj vé, da smo tu Slovenci in samo Slovenci, in da tirjamo, da se z nami govori v domačem jeziku.

Naše ljudstvo bi bilo pri otvoritvi kaj rado videlo in pozdravilo svoja ljubljena grofa Coronina in dr. Gregorčiča, ki sta mu železnico pridobila, a menda ju niso vabili, zato so tudi hiteli z otvoritvijo po noči. A ljudstvo dobro ve, kljub vsem slepilom, kdo mu je železnico pridobil in kateri denar je njeno končno gradnjo odločil.

Železnica je torej odprta, če tudi tiho. Zdaj pa ste vljudno vabljeni posebno vinski kupci, da pridete po izvrstnega vipavca. Trgatev prične v Dornbergu sredi drugega tedna. Ker je bilo leto mirno — brez toče — pa solnčno, da še preveč solnčno, zato bo kapljica prav dobra — izvrstna — a cena zmerna. Le pridite po naši novi železnici, se bomo gotovo pogodili tako, da boste vi in mi zadovoljni.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. oktobra.

Transakcija? Včeraj smo opazili v Ljubljani različne nemške veleposestnike. Baron Schwegel je bil pri baronu Heinu. Nato smo poizvedeli, da so bili zbrani v Ljubljani tudi katoliško-narodni in liberalni deželni poslanci ter da je imel vsak klub svojo sejo. Vse molči; vse je zapeto; le kolikor smo mogli brati z obrazov, so se nam zdeli pogledi naših poslancev bolj jasni, med tem, ko so bili pogledi liberalcev jesenske mrki. Da so prišli poslanci vseh treh klubov na en dan v Ljubljano, se pač ni moglo zgoditi brez vladnega posredovanja. Prošli teden je bil žid Penizek z grozo telefoniral »Narodu« z Dunaja: »Dr. Susteršič

straši po Dunaju!« in takoj zatem je začel »Narod« pisati, da je mogoče, da »klerikalci« pridejo v večino, ter zagrozil s smešno resnostjo, da se bodo zdaj liberalci učili obstruirati. To je pač jasno, da mora mogočno politično gibanje katoliško narodne stranke v deželi zbistriti gotovim krogom nazore o položaju.

Deželnozbornske volitve na Štajerskem in liberalci. Včeraj se je vršil v Celju neki shod slov. zaupnikov, katerega najbolj označujemo s tem, da je eden prirediteljev hitel telegrafirat imena na sestanku postavljenih kandidatov »Slovenskem u N a r o d u«, tistemu listu, katerega stališče glede Celja in zveze z Nemci je obdeznano. Naš list so pa ti prireditelji prezrli. Vse na pravilja utis, da je ta nastop v dogovoru z našimi kranjskimi liberalci, ki so s tem očitno zadovoljni. Mi smo bili vedno za jasnost. Gotovo je, da kar dela »Štajerec« z nemškutarakega stališča, to dela tudi »Slov. Narod« s svojega liberalnega stališča. Gotovi gospodje na Štajerskem se ne le niso hoteli ločiti od tega lista, ampak ga v dejanju podpirajo. Ne vemo, kako morejo štajerski domoljubi dopustiti, da naročniki »Slovenskega Naroda« kandidirajo med katoliškimi slovenskim ljudstvom. Naše odkrito mnenje je, da voliti naročnike »Slovenskega Naroda« za zastopnike slovenskega ljudstva se ne strinja z vestjo katoliških mož; pred vsem ne more sotrudnikov in naročnikov takega lista podpirati katoliška duhovščina. Mi ne maramo liberalca, pa naj prihaja k nam s katerokoli krinko. Tudi na Štajerskem so mnogi tega mnenja, kakor priča naše paročilo na uvodnem mestu iz Celja. Mi le želimo, da bi naši bratje na Štajerskem prepozno ne spoznali liberalne konspiracije na Štajerskem. »Slovenski Narod« nadaljuje svoj manever in priporoča za rogaški okraj nekega svojega somišljenika Oroslava Kušca v Tržiču, ki je našel milost pri liberalni zaroti.

»Los von Rom« na Kranjskem in njegov sad. »Slov. Narod« je prinesel prošlo soboto sledečo vest: »Prestop k protestantom v skiveri. Mera je polna! V Jesenicah na Gorenjskem so prestopile predvčerajšnjem štiri rodbine z 18 osebami od rimsko-katoliške cerkve k protestantom. Religiozni akt je vodil evangelijski župnik g. Jaquemar iz Ljubljani. Več drugih obitelj je izjavilo pri tej priliki, da storijo isto. To je sad hujkanja župnika Ščinkovca in brez-taktnosti škofa Jegliča. Več o tem še izpregovorimo.« — Vsakdo vidi, da je to reklama vest, s katero hočejo naši liberalci, ki razširjajo protestantovske brošure, zbuhati slast do verskega odpada. Mi smo takoj poizvedovali, koliko je na tem resnice, ter smo izvedeli sledeče: Doslej so odpadli od katoliške vere na Jesenicah ti le ljudje: 1. Inženir Valentin Köck, rojen v Gradcu 1. 1872. Ta je bival le začasno na Jesenicah in nima torej njegov izstop z Jeseničani nič opraviti; zdaj je na Bohinjski Beli. 2. Dne 23. julija 1902 je naznanil svoj izstop čevljar Stefan Trojar in njegova žena Marija Kosce s 4 mladoletnimi otroki. Trojar je rojen 1. 1860 v Kovorju, žena 1. 1865 na Goriškem. Hodila sta veliko po svetu, bila poročena v Pulju, nato stanovala v Medvodah, v Lescah in se zadnja leta naselila na Savi. Trojar je voditelj jeseniške socialne demokracije. 3. Dne 5. avg. sta naznanila svoj izstop tovarniški delavec Ludvik Modre, rojen v Prevaljah na Koroškem 1. 1870 in njegova žena Helena, rojena Ferra 1. 1876 z mladoletno hčerjo Ano Ferra. Oba sta pristala socialne demokracije. 4. O četrti rodbini se čuje, da je prestopila ali da bo kmalu prestopila, namreč lastnik socialnodemokratske gostilne pri Robiču na Savi, Martin Pučegl, rojen v Poročinu na Češkem 1. 1875 z ženo Ano roj. Ferčej 1. 1883 z Dobrave in mladoletnim otrokom Ludmilo. Pučegl je z mladih let socialni demokrat, in pri njem se zbira ta družba na Jesenicah. Vse gibanje za odpad se vrši le v socialnodemokratski družbi. Drugo ljudstvo se za to niti ne zmeni. Vzrok je večinoma branje socialističnih, nemškonacionalnih in slovenskih liberalnih časnikov. Posebno veljavo ima pri njih »Slovenski Narod«, iz katerega agitatorji zajemajo svoje argumente.

Volivni shodi na Štajerskem. V nedeljo bo volivni shod pri sv. Barbari v Halozah. — Dne 12. oktobra bo volivni shod pri sv. Lenartu in dne 19. okt. pri sv. Treh kraljih v Slov. goricah. — Jutri zboruje politično društvo „Sloga“ v Ormožu.

Slovensko politično in gospodarsko društvo za politični okraj Ljutomerški izvolilo je v svojem rednem občnem zboru dne 28. septembra 1902 naslednji novi odbor: Predsednik gosp. Ivan Kukovec, veleposest, in tovar. v Ljutomeru; podpredsednik gosp. Ivan Skuhala, dekan in duh svetnik v Ljutomeru; tajnik gosp. dr. Karol Grossmann, odvetnik v Ljutomeru; blagajnik gosp. Franjo Sever, veleposest, v Ljutomeru; odborniki gg. Anton Misja, posest, in tajnik posojil, v Ljutomeru, Jožko Rajh, ekonom na Moti in Jakob Zemljč, veleposest, v Radenci; namestniki gg. Josip Mursa, veleposestnik in tovarnar na Krapji, Ivan Bratuša, posestnik v Ljutomeru in Franjo Pucanja, veleposest, na Cvenu. — Pri imenovanem občnem zboru sklenilo se je soglasno, naprositi g. dr. Franjo Rosina, odvetnika v Mariboru, da prevzame zopet deželnozborski mandat v kmečkih občinah v sodnih okrajih Ljutomer, Ormož in Gornja Radgona ter to kandidaturo podpirati. Glede mandata v mestni in tržaški skupini podpirala se bo kandidatura onega kandidata, katerega bo za to skupino postavilo slov. politično društvo v Ptuiju. Kakor smo zvedeli, postavil se bo za to skupino gospod dvorni svetnik dr. Miroslav Ploj z Dunaja.

Nevarno bolan je č. g. dr. Josip Pavlica, profesor bogoslovja v Gorici. Zadnji čas je bival na Dunaju, v ponedeljek so ga prepeljali v Gorico, kjer je prejel sv. zakramente za umirajoče. Priporoča se v molitev.

Posl. Božič. Z Vipavskega se nam poroča, da se poslanec Božič ne počuti prav zadovoljnega in da misli oditi na Hrvaško v Prezid. Večina Vipavcev bi ne imela nič proti temu.

Promoviran je bil včeraj na graški univerzi g. Josip Goričar iz Mozirja.

Pevski zbor »Glasbene Matice«. Preosnovani pevski zbor »Glasbene Matice« ima svoj redni občni zbor z običajnim vspešnim jutri v soboto 4. oktobra in sicer ženski zbor ob 1/2. uri v društveni dvorani, moški zbor pa ob 8. uri zvečer v vrtnem salonu pri Auerju. Ženski zbor ima takrat obenem svojo prvo pevsko vajo, pri kateri se bodo eventuelno tudi še sprejemala oglasila onih novih pevk, ki žele pristopiti, a odboru dosedaj še niso bile znane. — Redne skušnje so: za ženski zbor ob sredah in sobotah točno od pol 6. do pol 7. ure, za moški zbor ob ponedeljkih in sredah točno od 8. do 9. ure zvečer. — Ženski in moški zbor štejeta do sedaj vsak po 60 članov, ki so se s častno besedo pismeno zavezali, v koncertni sezoni 1902/03 vztrajati pri vseh vajah in nastopih pevskega zbora, pridržujoč si v opravičenje izostanka le najresnejše zapreke.

25letnico tiskarstva bo praznoval jutri v Novem mestu g. Maksimilijan Petrič. Mestem, ko je bil nekaj časa v drugih tiskarnah, deloval je skozi celih 21 let pridno in vstrajno v novomeški tiskarni. Čestitamo!

Fr. Ondříček, znani češki umetnik na gosli, priredi v Novem mestu dne 20. oktobra t. l. točno ob 8. uri zvečer v čitalnični dvorani koncert. Sedeži po 3 krone se dobivajo od 2. do 5. oktobra v trgovini g. Jos. Medveda.

Javno predavanje priredi v nedeljo dne 5. oktobra „Bralno društvo v Vodmatu“ v svojih društvenih prostorih ob 6. uri zvečer. Predaval bode dr. Janez Ev. Krek o pomenu bralnih društev.

Laški podkonsul je odpotoval v torek zvečer iz Trsta. Iredentovska glasila se žalostno poslavljajo od njega in mu kličejo: Na svidenje! Na postaji se je poslovil od onega žida Luzzatto, ki je bil ranjen ob februarjskih dogodkih, zelo, če ne preveč prijazno, kar nam pač dokazuje marsikaj, kar pa avstrijski noji nočejo videti.

Prosta služba. Za Štajersko je razpisano mesto enega cestnega mojstra z letno plačo 1000 K z doklado 200—300 K in obhodnimi dokladami! Dobi tudi pravico do pokojnine. Prošnje se morajo vsaj do 15. oktobra vložiti na o. kr. namestništvo v Gradcu.

Uničena vas. Potočko vas v Zadrebški dolini je ogenj skoro vso uničil. Škode je 20 000 K. Sedemindvajset oseb je brez stanovanja in hrane.

Novo slovensko opero je uglasbil g. okr. glavar Viktor Parma. Operi je naslov »Amazonka«.

Število avstrijskega prebivalstva. Statistična centralna komisija je izdala sedaj o tem natančni izkaz. Prebivalstva je v Avstriji 26 150 708, od teh je rimskih katoličanov 20 860 279, grško uniranih 3 134 439, armenskih unijatov 2096. Židov je 1 221 899. Nemški obč. jezik govori 9 170 839, češki in slovaški 5 955 397, poljski 4 259 152, rusinski 3 375 576, slovenski 1 193 780, hrvaški 711 380, laški 727 102, rumunski 230 963, mažarski 9516 prebivalcev. Kranjsko ima 508 150 prebivalcev, od teh je 475 303 Slovencev in 27 177 Nemcev. Ostali prebivalci so raznih drugih narodnosti. O razmerju moškega prebivalstva pride na 1000 moških v okraju postojnskem 970 žensk, v kočevskem 1219, v krškem 1063, kranjskem 1184, litjskem 1083, logaškem 1085, radovljiškem 1060, novomeškem 1105, kamniškem 1128, črnomalskem 1308. Z Ljubljano in ljubljansko okolico se bavimo na drugem mestu. Na en kvadratni kilometer pride na Kranjskem 51 prebivalcev.

Vipavsko vino. Iz Dornberga na Vipavskem: Tukajšnje starešinstvo je sklenilo, da se prične letošnja trgatava dne 15. oktobra. Letina obeta biti obilna in kapljica jako dobra, veliko bolja od lanskega pridelka. Na to opozarjamo domače in oddaljene kupce, kojim pojde tukajšnje županstvo vedno na roko. Z otvoritvijo vipavske železnice je izvoz znatno olajšan, ker se lahko odda vino na tukajšnji železniški postaji.

Umetniška razstava v Novem mestu. Gospod J. Vaupotič odločil se je, predno odpošlje svoja dela v Trst, prirediti v korist podpornim društvom za slovenske visokošolce kolektivno razstavo svojih del, slik, risb in načrtov v „Narodnem domu“. Razstava otvori se danes dne 1. oktobra ob 1. uri popoldne in ostane otvorena le malo dni do nedoločenega časa. — Vstopnina 40 h. za učence in učenke ljudskih šol, za učence obrtne nadaljevalne šole ter kmetijske šole na Grmu in gg. dižake 20 h.

C. kr. finančno ravnanje v Ljubljani nas prosi objaviti: Temeljem § 23. zak. o davku na žganje z dne 20. jun. 1888 drž. zak. št. 95 iz l. 1888 morajo vsi, ki žganje izdelujejo, ali žganje potom destilacije napravljajo, ta obrt na izdelovalnici od zunaj označiti z vidnim »napisom«. Ta napis naj bi se glasil „Žganjarna“.

Vsprejemni izpiti na ženskem izobraževališču. Pretekli teden so se vršili na goriškem ženskem izobraževališču vsprejemni izpiti. Oglasilo se je k izpitu 83 Slovenk. Tri so odstopile med izpitom, od ostalih 80 pa je bilo sprejetih le 40, ker le za toliko število je na tem zavodu prostora.

Iz Istre se poroča: V Kranjčičih je umrl posestnik in znan domoljub g. Ivan Peršič. — G. dr. Vilfan stopil je v pisarno dr. Leginje v Pulju kot koncipient. — V Krškli je zblaznela žena Luke Blaškoviča. To si je mož tako vzel k srcu, da je skočil raz visoke skale in na mestu ostal mrtev.

Drugo slovensko umetniško razstavo je doslej obiskalo 900 oseb.

Občinska volitev v Kropi se je vršila včeraj. Županom je bil zopet izvoljen g. Luka Hafner, prvim svetovalcem posest, in veletržec g. Jurij Magušar, drugim in tretjim svetovalcem gg. Blaž Kralj in Jakob Praprotnik, oba posestnika v Kropi.

Slana je naredila mnogo škode tudi v jarenski župniji na Štajerskem. V pesniški občini je slana posmodila skoraj vso ajdo.

Brod pri Orešju poleg Maribora je moral ustaviti promet, ker so žice že preveč obrabljene.

„Večer v slovenskem raju“, katerega priredila ženska in moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v nedeljo 5. oktobra v vseh gorenjih prostorih »Narodnega doma« v Celju, bode, če sodimo po izvanrednih pripravah, ki so se delale, in po zanimivosti vsporeda, gotovo najslajnejša in najzabavnejša veselica, kar se jih je kdaj priredilo v slovenskem Celju. — Kdor more, naj si jo ogleda in položi pri tem svoj prispevek na altar naše prekornostne družbe.

Tovarno testenin v Ilirski Bistrici hoče kupiti, kakor se nam poroča, neki tržaški kapitalist, ki bi jo razširil. Upamo, dostavlja naš dopisnik, da lastnika svojega lepega podjetja ne bošta dala iz rok, ako je ponudnik naš narodni nasprotnik.

Železnica iz Sinčevasi v Železno Kapljo je dovršena in se slovesno izroči prometu dne 5. oktobra.

Nesreča v solkanski papirnici. V sredo je 23letni delavec Jože Bone nekaj popraviljal pri parnem kotlu v solkanski papirnici; prišlo ga je kolo in popolnoma zmeškalo.

Razmere v Zagrebu. Nekateri listi prinašajo brzogovke, da se prične subjektivno sodno postopanje proti urednikom listov »Obzora«, »Hrvatska« in »Hrvatsko pravo« radi pozivanja na bojkot.

Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 21. do 27. sept. 1902. Novorojencev 17, umrlih 17; med njimi za jetiko 2 vnetjem sopilnih organov 3, vsled mrtvouda 1, za različnimi boleznimi 11; med njimi 7 tujcev in 8 iz zavodov; za infekcijskimi boleznimi so oboli, in sicer: za škaričico 1, tifuzom 2, vratico 2, trachom 1.

Ljubljanske novice.

„Državna aféra“ na ljubljanski realki, bi pisala zopet nam le predobro znana oseba v graško „Tagespošto“ ob tem dogodku, ki se je zgodil na ljubljanski realki. Čudno se nam je zdelo, da nismo mogli zvedeti nikjer nikakih podrobnosti o nameravani 50letnici, a sedaj smo na jasnem. Hotelo se je zakriti to, da bo govoril pozdrav izmed učencev samo jeden, in sicer nemški. Torej ostanejo Slovenci, ki se udeležijo te slavnosti, nepozdravljeni od strani učencev. Proti takemu preziranju slovenskega jezika in izizvanju slovenskih udeležencev kar najodločnejše protestiramo. Mi vemo sicer, da je to provzročil znani dopisovalec „Tagespošte“, poverjenik „Südmarke“ itd., ali čudimo se ostalemu cenj profesorскому kolegiju, da se da terorizirati od te osebe. Vemo namreč iz najverodostojnejšega vira, da nimajo celo nekateri nemško-nacionalni profesorji nič proti temu, da se pozdravijo slovenski gostje tudi slovenski, ako pozdravi že nemške goste učenec zavoda v nemškem jeziku.

Slavnostni odbor v proslavo 50letnice višje realke nam danes vendar slovenski piše: K skupnemu obedu ob 1. uri snidemo se v Ederjevi restavraciji (stekleni salon pri kazini). Vhod je samo skozi vrt dovoljen.

Umrli je danes jutraj ob pol 5. uri v Leonišču znani ljubljanski gostilničar in posestnik hotela g. Franc Strukelj. N. v m. p.!

Nagla smrt bivšega blagajnika okrajne bolniške blagajne. Bivši blagajnik okrajne bolniške blagajne Rajmund Branke je včeraj nagloma na cesti umrl. Zvečer je bil doma pri svojem stoku še v veseli družbi. Okoli 10. ure je prišlo nekemu v hiši slabo in se je Branke napotil po zdravnika. Ob četrt na enajst našli so ga ljudje ob hodniku pred vratmi uršulinskega samostana v krvi ležati in zdihovali. Obvestili so o tem policaja in kmalu je prišel na lice mesta z rešilnim vozom zdravnik, ki je konstatiral, da se je Branketu vtila kri, in odredil, da se prepelje v bolnico. Predno pa se je to zgodilo, je g. Branke umrl. Truplo so prepeljali v mrtvašnico k sv. Kristofu.

Kontrolna shoda deželnih brambovcev sta se vršila včeraj in danes za Ljubljano in okrajna glavarstva izven ljubljanske okolice. Na shodu se je čula klasična slovenščina. Pri razlaganju kazni se je čulo: »Toga treffi smrtna kazen skozi ustreljenje.« Za ljubljansko okolico se bo to povedalo 12. in 13. oktobra.

Dohod rekrutov k domačemu pešpolku in k lovskemu bataljonu št. 7 za dvamesečno službovanje se je vršil danes. Oni, ki bodo služili tri leta, pridejo 6. t. m.

Jubilej stavca. Gospod Franjo Hribar, črkostavec, bode obhajal v soboto 4. t. m. 30letnico svojega delovanja v »Narodni tiskarni«.

Kaznjenceva nesreča. Francetu Hribarju, kaznjencu in delavcu pri stavbi Korsikove hiše na Bleiweisovi cesti, je padla včeraj iz višine težka deska na glavo in ga pobila na tla. Bil je na glavi tako poškodovan, da

ni mogel več delati in so ga odpeljali v zapor.

Zgubljene stvari. Na Pogačarjevem trgu ali pa kje v bližini je zgubil neki gospod denarnico z 28 kronami.

Črnci zopet v Ljubljani. V hotelu »pri alonux« se predstavlja četa črnih dam in gospodov iz rodu Howas. Četa muzicira, poje kuplete in igra komične prizore.

Ponesrečen zidar. Matija Skaber, zidar pri Toeniesu, je včeraj dopoldne pri stavbi Cacakove hiše na Rimski cesti ponesrečil. Pri stroju za spravljanje opeke na oder je veriga zdrknila s kolese in ga je konec vdaril po glavi, da je bil takoj ves krvav. Peljali so ga k zdravniku, ki mu je glavo obvezal.

Nesreča na južnem kolodvoru. Včeraj popoldne je pri prevažanju na južn. kolodvoru ponesrečil delavec I. Porenta. Dva pufarja sta ga prišla za komolec desne roke in ga stisnila, vendar poškodba ni težka in nevarna.

Tatvina. Kolporterju Petru Coticu na Marije Terezije cesti št. 6, je včeraj v gostilni »pri Lahu« na Rimski cesti znan ljubljanski postopač ukradel denarnico s 6 kronami. Postopača so že zaprli.

Grško v Ljubljani se vidi le še danes in jutri v menarodni panorami. Opozoriti nam je posebno na lepe skupine izkopin v narodnem muzeju ter ostanke starogrških stavb v posamnih mestih. Krasne so slike, predočujoče razna trgovska pristanišča, mej vseni se pa odlikuje krasni solnčni zahod na morju. Že ta slika je sama vredna, da si človek ogleda totedensko razstavo. — V nedeljo se razstavi najnovejša slike zlate Prage in njene okolice. Poleg krasnih stavb in spomenikov so tudi prizori povodom ustoličenja sedanjega praškega nadškofa. — Naslednji teden pride na vrsto drugi del stolnega mesta Dunaja.

Amerikanec ušel. Danes dopoldne prijel je redar na južnem kolodvoru fanta Ludovika Sterbenca, ker je hotel odpotovati v Ameriko, dasi še ni vojašine prost. Mejspremljevanjem na magistrat pa je redarju ušel in ta ga ni mogel več dohiteti. Tekel je naprej za progo državne železnice in se bode sedaj že na kaki postaji vsedel v vlak in se posmehoval ljubljanskemu redarju.

Meteor. mesečno poročilo. Minoli mesec kimovec je bil s prva topel, pozneje hladen in precej suh. Opazovanja na toplomeru dajo povprek v Celsijevih stopnjah: ob sedmih jutraj 105°, ob dveh popoldne 196°, ob devetih zvečer 136°, tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca 146°, za 02° pod normalom. — Opazovanja na tlakomeru dajo 738.1 mm kot srednji zračni tlak, za 2.1 mm nad normalom. — Mokrih dni bilo je 12, padlo je pa 96.6 mm. dežja. — Med vetrovi je jug daleč druge presegal.

Tat pri novem svetu. Predvčeršnjim po noči je prišel tat skozi odprto okno v gostilno »pri novem svetu« na Marije Terezije cesti in je s silo odprl predal, v katerem je slutil denarja. Ker ga ni dobil, ukradel je natakari iz škatle več svaldic in potem spet odšel, od koder je prišel.

Število prebivalstva v Ljubljani. Po najnovejšem štetju ima Ljubljana 36 547 prebivalcev. Od teh je 34 pravoslavni, protestantov 237, židov 95, grških unijatov 12, armenskih unijatov 1, brezvercev 8, ostali so rimski katoličani t. j. 36 159. Slovencev je 29 733, Nemcev 5423, Čehov 208, Poljakov 20, Rusinov 2, Hrvatov 63, Lahov 150, Rumunec 1. Na 1000 moških prebivalcev pride v Ljubljani 1029 žensk, v ljubljanski okolici pa na 1000 moških 1105 žensk.

Književnost in umetnost.

Musica sacra.

V soboto 4. oktobra k najvišjemu godu Njega Velikanstva cesarja Frana Josipa pontifikalna maša ob 10. uri: Maso »Srou Jezusu« z instrumenti zložil Ignac Mitterer, graduale »Os justi meditabitur« Anton Foerster, ofertorij »Veritas mea« Utto Kornmüller.

Slovensko gledališče.

Ker je radi koncerta pevskega društva »Mercur« odpovedala vojaška godba za nedeljo zvečer svoje sodelovanje, je primorano vodstvo slovenskega gledališča opustiti popoldansko predstavo in prirediti ta večer dramo. Predstavljal se bo Sardo u o v a komedija »M a d a m e s a n G e n e«, ki je dosegla pri premijeri tako časten vepah. Da pa ne bodo prikrajšani častiti abonenti, ki so abonirani le na vsako drugo predstavo in ne bodo primorani gledati dvakrat zapored isto igro, se vrši ta peto letošnja predstava izjemoma na »par«, zato pa je šesta predstava v torek 7. t. mes., ko se ponovi opera »Večni mornar«, predstava na »nepar«.

»Dom in svet«.

10. štev. »Dom in sveta« ima sledečo vsebino: Nesrečno zlato! Povest. Spisal Bogdan Vened. (Dalje). — Čez dolgo vrsto let... Zložil Jož. Volc. — »Sno pa le mož!« Novela. Spisal F. S. Finžgar. (Dalje.)

— Po sgleško-burski vojni. Napisal Ivan Barbič. (Konec.) — Od Save do Bospora. Potopisni spomini. Napisal Ivan Knific. (Konec.) — Alkoholova kuga. Najnovejši podatki o alkoholizmu. Priobčil Jurij Trunk. — Zapor mi še enkrat! Zložil Ivo Danič. — Slovar slovenskih krajevnih imen. Slovenskim domoljubom v premislek. Spisal Dragan Šanda. — Veška idila. Zložil Jož. Volc. — Petdesetletnica pisateljstva grofa Tolstega. Spominska črtica. Napisal Dr. E. L. — Vožnja z avtomobili. Spisal dr. Simon Subic. — Limbarček. Zložil Ivo Danič. — V sanjavej mraku. Spisal F. Ks. Steržaj. — Trtje in povrtje. Zložil Anton Medved. — Iz zadnjih tihih dni. Jesenske melodije. Spisal Ivo Danič. — Pastirček. Hiteli sta v daljni kraj... zložil Cvetko Slavin. — Književnost: Slovenska književnost. Hrvaška književnost. Bolgarska književnost. Češka književnost. Iz drugih književnosti. — To in ono. Naše slike. Druga slov. umetniška razstava. Ivan Vrhovec. Ivan vit. Nabrgoj. Kako je umrl baron Jurij Vega. »Pridi Gorenjo!« Razstava »Družna umjetnost«. »Rad jugoslavenske akademije znanoosti in umjetnosti«. Dr. Izidor Kršnjavi. Kosovo. Vojteč Safarik. Slovaški umetniki. Ruski pravopis. Rudolf Virchow. — Slike: Usmiljeni Samarijan. Slikal C. Medović. — Od Save do Bospora: Bolgarski knez Ferdinand I.; Boris, bolgarski prestolonaslednik; Carigrad: Bujukderé; Carigrad: Razni obrzi. — Pogled na Belgrad s hrvaške strani. Slikal Ljudevit Kuba. — Vožnja z avtomobili: Preizkušnja avtomobila; Avtomobil berlinske požarne brambce. — Pogled na Belgrad s srbske strani. Slikal Ljudevit Kuba. — Jesen. Narislal F. Vidmar. — Notranjščina sarajevske stolnice. »Spomen knjiga iz Bosne«. — Vinjete. — Rudolf Virchow.

Izpred sodišča.

Psu savdal. France Čemažar, dninar iz Železnikov, je jezen na Antona Smeha, ker je po njegovih mislih bil ta vzrok, da je bil on lansko leto radi tatvine zaprt. Dne 14. julija t. l. okoli 7. ure zjutraj skladala sta Boštjan Korbič in Kavčič v železnikih opeko in ne daleč od tu ležal je mirno Smehov pes pod šupo. Kmalu po tem pa je videl Korbič, da je mimo šupe idoč Čemažar psu nekaj vrgel, in ker se mu je to sumljivo zdelo; šla sta s Kavčičem gledat, kaj da pes grize, ter vidita, da je trgal nekaj podobno špehu, ki pa je bilo natlačeno v ovčjih črevah. Ne dolgo časa potem se je po vasi raznesla novica, da je Smehov pes, katerega je ta čenil na 200 K, poginil, in sicer po izreku zvedencev vsled zavžitega strihnina. Obdolženec povsem taji dejanje, kar mu pa vse skup nič ne pomaga, ker sodišče mu je pripoznalo 6 mesecev težke ječe, poostrene z 1 postom vsak mesec.

Županu grozil je delavec Franc Kunstelj iz Žej. Prišel je dne 1. septembra t. l. v občinsko pisarno in zahteval delavsko knjižico, katere mu pa župan ni hotel dati, čemur je tudi posestnik Anton Stefel pritrdil. To pa je razjezilo Kunstelja, prišel je v Stefelnovi gostilni groziti, da bodeta po njem oba nesrečna, da bode župana z nožem v vrat sunil, da ne bode več trave tlačil, in še mnogo drugih groženj. Ko je bil pa na to po povelji župana aretovan, zmerjal je orožnika z raznimi grdimi priimki. Obdolženec pravi, da je hotel iti v Istro za delom, in da je bil ob času dejanja popolnoma pijan, tako da se svojega dejanja ni zavedel; sodišče mu teh zagovorov ne verjame in ga obsodi na 1 leto težke ječe, z 1 postom in trdim ležiščem vsacih 14 dni poostrene ječe.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Smrt Zole. Nacionalistički listi najhujše grajajo, da se je pogreb Zole prenesel na nedeljo. — Odločen Čeh. Grof Artur Aichelburg je vrnil neki usiljivi nemški tvrdki v Warnsdorfu vzorce in ponudbe nazaj z naslednjimi besedami: »Posljam Vam nazaj vzorce in Vas opozarjam, da sem ob sedanjem razmerju mej Čehi in Nemci niti na um ne pride, da bi se brigali za nemške trgovine, ker imamo dovolj čeških tvrdk.

Društva.

(Vabilo na cerkveno slavnost in veselico,) ki se bode vršila na roženvenško nedeljo dne 5. oktobra 1902 v Gorjah pri Bledu. Spored: 1. Cerkevna slavnost. 1. Ob 3. uri popoldne: pete litanije v cerkvi. 2. Po litanijah: blagoslov.

ljenje nove kapelice in kipa presv. Srca Jezusovega. 3. Zatem blagoslovljenje nove hranilnice in cerkvenikove hiše. II. Veselica, ki se vrši v veliki dvorani hranilnične hiše. 1. V. G. Brož: »Na obali Save«, valček, udarja tamburaški zbor. 2. Pozdrav došlih gostov. 3. A. Hajdrih: »Jadransko morje«, poje moški zbor. 4. Govor: Pomen združništva. 5. V. G. Brož: »Napred«, koračnica, udarja tamburaški zbor. 6. »Cigan čarovnik«. Burka v dveh dejanjih. Spisal dr. Jan. Ev. Krek. Predstavljajo mladeniči gorjanske Marijine družbe. 7. »Naša zastava«, udarja tamburaški zbor. 8. »Prizori iz burske vojne«, šaliv samospjev v več dejanjih, izvaja prostovoljec iz burske vojske. 9. Vilhar: »Slovenac i Hrvat«, poje moški zbor. 10. Prosta zabava. Vmes proizvajata tamburaški in moški pevski zbor še več drugih komadov, kakor: »Pjesme glas«, zložil Eisenhut za tamburice, »Planinska«, zložil A. Förster za moški zbor, »Svračanje«, zložil Vj. Klaič za moški zbor itd. — Glasbene točke izvajata iz prijaznosti tamburaški zbor z Jesenic in moški zbor katoliškega delavskega društva jeseniškega. — Vstopnina k veselici: I. Sedeži: a 80 v. II. Stojišča: a 40 v. Za ude domačih Marijinih družb a 40 v. — Cisti dohodek je namenjen za društveno zastavo mladeniške Marijine družbe v Gorjah. — Preplačila se hvaležno sprejemajo. — K udeležbi vabi

Gorjansko bralno društvo.

(Mengiška godba) priredi v nedeljo dne 5. okt. 1902 na vrtu pri Jelenu koncert. Začetek ob pol 4. uri pop. Vstopnina prosta.

Telefonska in brzoljavna poročila.

Dunaj, 3. oktobra. Iz budimpeštanskega vira se poroča: Ko ogrski ministrski predsednik Szell ni mogel pregovoriti dr. Körberja, da bi bil dal od Ogrrov zahtevane koncesije, je podal ostavko, katere pa cesar ni sprejel, ampak je naročil zunanjemu ministru Goluchowskemu, da naj med obema predsednikoma posreduje. Nato se je začel Szell zopet pogajati s Körberjem. Nato je šel v Budimpešto, da se dogovarja z voditelji raznih strank v ogrskem državnem zboru. Če se mu posreči Ogre pregovoriti, da ne bodo ugovarjali avstrijskim zahtevam, potem se bo že prihodnjo nedeljo na godba signalizirala v Budimpešti.

Dunaj, 3. oktobra. V ministerstvih se govori, da bodo imenovali državne podtajnike po nemškem zgledu, kateri bodo pomagali posameznim ministrom.

Dunaj, 3. oktobra. Naslednik Ehrhardov je dr. Karl Hirsch, vodja zavoda Sacre coeur.

Dunaj, 3. oktobra. Poštni višji official Friderik Burghard je poneveril 54.000 K in ušel.

Zagreb, 3. oktobra. Tu so zaprli meščana Korečina in trgovca Budića zaradi zagrebških nemirov. Zanjega dolže, da je dajal denar množici, da bi napadla Srbe. Lepake, ki naznanjajo preki sod, so obnovili. Iz tega se sklepa, da izjemno stanje v Zagrebu še ne bo kmalu odpravljeno.

Pariz, 3. okt. Stavkujoči rudarji so zagrozili, da bodo, ako se jim ne ugoti, en pariški vlak raztrelili v zrak. Proga je zastražena.

London, 3. okt. Iz Port Bastris se poroča, da je ondotni ognjenik prišel strašno bljuvati. Nad 1000 oseb je baje mrtvih.

Dunajska borza

dne 2. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	100-65
Skupni državni dolg v srebru	100 60
Avstrijska zlata renta 4%	120 65
Avstrijska kronska renta 4%	99 95
Ogerska zlata renta 4%	119 60
Ogerska kronska renta 4%	99 95
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	15 92 1/2
Kreditne delnice, 160 gld.	683.—
London vista	239-42 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117 02
30 mark	23-43
20 frankov (napoleonador)	19-04
Italijanski bankovci	94 80
2 kr. cekini	11-30

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m, srednji sračni tlak 736-0 mm

Dna	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
2	9. zveč.	730-4	10-6	sl. jzah.	sk. obl.	
3	7. zjutr.	732-4	7-6	sl. svzh.	dež	1-0
2	2. popol.	33-2	15-0	sl. jug	del. jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 10-7°, normale 12-6°.

Zitne cene

dne 1. oktobra 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	7-12	do 7-13
„ spomlad	7-33	7-35
Rž za jesen	6-49	6-65
„ spomlad	6-64	6-65
Koruzna za sept.-oktober	6-03	6-06
Oves za jesen	5-95	5-37
„ spomlad	6-23	6-25

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	6-93	6-94
Pšenica za april	7-13	7-14
Rž za oktober	5-17	5-18
Rž za april	6-30	6-31
Oves za oktober	5-61	5-62
„ april	5-90	5-91
Koruzna za maj (1903)	5-51	5-52

(Rektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7-35	7-70
južno žel.	7-15	7-60
Rž	6-45	6-65
ječmen	5-80	7-25
ob Tisi	5-75	7-75
Koruzna ogerska	6-10	6-20
činkvant	6-50	6-75
Oves srednji	6-10	6-35
Vitol	7-75	1-50

V Latermanovem drevoredu v Ljubljani.

Le malo časa

razstava velikega kita

največji sesavec na zemlji.

21 m dolg, 355 stotov težak. — Ujeli so ga 1. avgusta 1900 med Spitzbergi in Medvedjimi otoki. 1137 2-1

Prepariran popolno brez duha.

Posebna razstava obsega 25 različnih roparskih in drugih morskih rib. Pojasnila o lovu na kite s karpunami se dajo ob vsakem času.

Olvoritev v soboto 4. oktobra ob 9. uri popoldne. — Vstopnina 40 vin., vojaki in otroci 20 vin.

Odperto vsak dan od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer.

Opomnja: Na to razstavo si dovoljujemo posebno opozarjati gospode šolske predstojnike. Številna pričevala profesorjev in zoologov tu- in inozemlja so pri blagajni vedno na razpolago v blagohoten vpogled. Velepospotovanjem

ravnateljstvo.

Lak za sobina tla, dá lesk in bojo v jednej prevlaki ter se kaj hitro suši. Za samo uporabo zalogi pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Franciškanke ulice. 624 11 11-5

Vnanja naročila proti povzet ju.

Krasen slovenski skladni koledar

za trgovine, obrte, urade, pisarne, šole in posamnike

izide začetkom novembra v moderni in elegantni obliki v založništvu trdke

IVANA BONAČA v Ljubljani.

Cena je vzlic okusni izdelavi zelo nizka, samo 70 vin., s pošto 20 vin. več.

Prekupci dobé velik rabat in se na zahtevo pošlje cenik.

Trgovci porabijo istega lahko kot lepo novoletno darilo in se brezplačno vtisne njih firma.

Da ne bode, ako koledar kmalu poide, prepozno, prosim gospode naročnike, da se čim preje oglašé, ker se bo pri razpošiljavi na take v prvi vrsti oziralo.

1138 1-1

Josipina Počivalnik, lastnica hotela „Lloyd“, naznanja v svojem in v imenu vseh sorodnikov pretresujočo vest, da je njen presrečno ljubljani brat, gospod

Henrik Drobnič

restavrat v Raguzi,

po dolgi mučni bolezni dne 2. oktobra t. l. ob 2. popoldne, previden s tolažili sv. vere, v starosti 48 let, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo dragega rajnega bo v soboto, dne 4. oktobra t. l. ob 4. uri popoldne v deželni bolnici svečano blagoslovljeno in potem na južni kolodvor pripeljeno ter na pokopališču v Laškem trgu položeno k večnemu počitku. Svele maše zdušnice se bodo brale v mnogih cerkvah.

Pred agega pokojnika priporočamo v požbožno molitev in prijazni spomin.

V Ljubljani, dne 2. oktobra 1902

1141 1-1

Ana Štrukelj naznanja v svojem in v imenu vseh sorodnikov potrtim srcem pretužno vest, da je njen iskreno ljubljani, nepozabni soprog, gospod

Fran Štrukelj

posestnik, bivši občinski svetovalec mesta Ljubljane

v petek, dne 3. oktobra 1902 ob 3/5. uri zjutraj po kratki in mučni bolezni, previden s svetlimi zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Zemski ostanki dragega rankega se bodo prenesli v soboto, dne 4. t. m. ob 3/6. uri popoldne iz hiše žalosti, Dalmatinove ulice št. 15 na grobišče k večnemu počitku.

Sv. maše zdušnice se bodo služile v raznih cerkvah.

V Ljubljani, dne 3. oktobra 1902.

V nedeljo, dne 28. septembra se je izgubil na Vrhniki črn

pes dakel

s štirimi očmi in rudečimi pegami. Odda naj se v pivovarni na Vrhniki ali pa v zalogi vrhniške pive v Ljubljani. Znamka nosi številko 220. Pes čuje na ime „Feks“.

1133 3-2

Predivo, suhe gobe, vsakovrstno žito, kakor tudi sadje, sploh vse deželne pridelke

kupi

Anton Kolenc, trgovec v Celju.

1107 10-6

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

F. HITI,

Pred škofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

1118 4-3

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I. Wollzeila 10 in 13, Dunaj. I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kuranih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnio. 134 109